

være i Stand til at begynde ganske smaat paa denne Sag og prøve sig frem, de ville, efterhaanden som Tiden gaar, kunne se, hvorledes Forholdene udvikle sig, de ville kunne indsamle Statistik, og efterhaanden som de faa Erfaring, ville de kunne udvide Virksomheden. Det er altsaa det, som jeg har bestræbt mig for, at komme forsøgsvis frem, at komme med smaa Skridt ind paa den store Opgave. Det er jo fastslaaet over for denne Sygdom, at de vigtigste Midler derimod, det er for det første en god og kraftig Ernæring, god Kost. Der staar i Prospektus fra Sanatoriet ved Vejle, at man bestræber sig for at overfede Patienterne og derved at give det syge Lægeme Modstandskraft mod Tuberkelbacillen, yde det Støtte i Kampen mod Sygdommen. Dernæst, efter den gode kraftige Ernæring, er den næste Betingelse for Helbredelse, sund og frisk Luft og en hensigtsmæssig Pleje. Efter denne Helbredelsesmetode er der jo rundt omkring i Landene rejst Sanatorier, og vi have jo ogsaa i de senere Dage faaet et her i Landet, nemlig Brystsygesanatoriet ved Vejle, hvortil Staten har ydet et ganske betydeligt Tilskud, nemlig 100,000 Kr. Disse Sanatorier ere jo en Slags Sygehjem, hvor Patienterne kunne faa den Ernæring og Pleje, som de tiltrænge. Det er jo ikke egentlig saadanne Hospitaler med det Apparat, man ellers tænker sig ved Hospitaler, det er kun et Slags Opholdshjem, hvor de, der opholde sig der, komme under en passende Behandling, Pleje og Tilsyn. Men der er den Ulykke ved disse Sanatorier, at de ere for dyre, den store fattige Del af Befolkningen kan ikke faa Del i dette Gode, det er kun de enkelte velhavende, der lide af denne Sygdom, som her kunne søge og finde Helbredelse, de fattige ere aldeles systematisk udelukkede. Hvis man vil se efter, hvad det f. Eks. koster at indlægge en syg paa Sanatoriet ved Vejle, til hvilket Staten, som sagt, har givet 100,000 Kr. i Tilskud, saa vil man se, at ifølge den Prospektus, som Sanatoriet har udsendt, koster det 6—10 Kr. pr. Dag for Opholdet. Den mindste Betaling, der kan ydes, er 6 Kr., og det stiger indtil 10 Kr. pr. Dag. Da der selvfølgelig er stærkt Tilløb til de billige Pladser, vil det mange Gange være vanskeligt

at faa dem, og man vil derved blive nødt til at regne med en noget større Sum, 7 à 8 Kr. pr. Dag for Opholdet. Dertil kommer Indskrivningspenge 20 Kr., ligesom der skal betales ekstra for Vask og ekstra Drikkevarer efter Regning, og at der ved Indlæggelsen skal deponeres som Garanti for Betalingen en Sum af 300 Kr. Man vil altsaa let se og let kunne regne ud, at en fattig Mand er aldeles bestemt udelukket fra at kunne faa Del i det Gode, som dette Sanatorium tilbyder, i ethvert Tilfælde ved sine egne Kræfter. Det ses saaledes, at et 4 Maaneders Ophold vil koste op mod 1,000 Kr. — og Lægerne ere temmelig enige om, at 4 Maaneder er den Tid, der maa hengaa til Helbredelse for dem, som muligvis kunne helbredes — og desforuden skal der være 300 Kr. disponible som Depositum.

Man vil altsaa se, at disse Anstalter, og navnlig specielt den Anstalt, som nu har rejst sig med Statstilskud ved Vejle, kun kan være til Gavn for enkelte velhavende, medens derimod for den store Masse af syge dette Sanatoriums Oprettelse kun er en meget stor Skuffelse. Skal man ind paa den Sag, og skal man gøre noget for Alvor for den, staar det for mig saaledes, at den maa tages op som en Folkesag, at man maa søge at lægge dette Gode saaledes frem, at det bliver tilgængeligt selv for den fattigste blandt os. En tidligere Justitsminister angav Antallet af de Dødsfald, som skyldes Tuberkulose til ca. 6,000 om Aaret eller $\frac{1}{10}$ af samtlige Dødsfald. Man vil altsaa se, at det er ganske betydelige Ofre, denne Sygdom kræver, og det ligger ganske klart, at den forholdsvis største Del af disse Dødsfald falder blandt den ubemidlede eller fattige Del af Befolkningen. Det er jo der, det skorter paa den kraftige og gode Ernæring. Forholdene ere jo saaledes mange Steder, at det kniber haardt nok med at skaffe selv den tarveligste Føde og selv de tarveligste Livsforhold til Stede. Langt, langt vanskeligere er det at skaffe den meget stærke Ernæring, der skal være Lægemidlet mod Tuberkulosen; og ligeledes er det i disse fattige Klasser, at der mangler den anden Betingelse for Helbredelsen, sund og frisk Luft og Renlighed. Det er jo saaledes, at mange af disse brystsyge